

Siste nytt "Høstroen er ankommet" Nyt den!

Ta en tur på øyas mange stier i den klare høstlufta. Skåtøy kafe er helgeåpen lø og sø fra kl 11 og utover

Der kan du også se utstillingen. "En shanty for mr Tom"

September 2017 nr. 77

Skåtøy Flaskepost

Skogens konge?

Det har vært lite sopp hittil i år på grunn av tørke, kun ubetydelige funn av skogens gull (Kantarell) var å finne selv på de hellige og hemmelige stedene til "Kantarelleliten" som lusker rundt i det skjulte i skauen på Skåtøy.

Sist i august kom det litt regn. Ikke nok til at jordsmonnet i skogen ble mettet med vann, men nok til at en og annen sopp dukket opp på fuktige steder. Kantarell er skogens gull og siden vi mangler en fast elgstamme på Skåtøy er det betimelig å kalle Steinsopp for "skogens konge".

På en liten sopptur i august fant jeg blant annet dette prakteksemparet. En fast og fin steinsopp på hele 400 gram— en luksusmiddag til en person.

Steinsoppen vokser ekstremt fort og denne "drotten" er neppe mer enn en

dag eller to gammel. Rask vekst fører dessverre med seg hurtig forfall og død. Fra den ene dagen til den andre forvandles kongen til en markspist glye.

epost: linda-hoy@hotmail.com
mobil: 99234828

Her må du altså være på rett sted til rett tid. Jeg var heldig og fant en hel "kongefamilie" med samlet vekt på 5 kg.

Kongehus krever diskresjon og jeg kan derfor ikke røpe eksakt plassering av "tomten" for Steinsopp.

Sonja, og den gang kronprins Harald, vurderte en tomt for et landsted på Skåtøy en gang i 1980 årene. Jeg kan røpe at funnstedet er like utenfor stien, ikke langt unna denne urealiserte Royale eiendommen.

På den samme eiendommen planla kommunen også en gang ca 70 tomter til såkalte erstatningshytter i forbindelse med etableringen av skjærgårdsparken. Det ble det heldigvis ikke noe av.

I dag er den naturreservat og forbeholdt blant annet "skogens gull" og "skogens konge" Kantarell og Steinsopp.

Skåtøy kirke før og nå

Anno ca 1900

Dette postkortet viser kirken med fire små spir. I ca 1914 ble de fire små spirene revet på grunn av lekkasjep problemer i takkonstruksjonen. Postkortet har enerett til Kristiane Johnsen i Kragerø. Hun var født i 1876 og hun oppgir yrke "papirhandel" i folketellingen i år 1900. Hun har da trolig overtatt eller startet butikk like før århundreskiftet.

Kirken med fire spir er også avbildet på et annet gammelt postkort fra Møllers Bokhandel datert 24.2.1905, så bildet er trolig tatt like etter århundreskiftet.

Det første vi legger merke til er at "Kjerrgårdsheia", som vi kalte heiene vest for kirken når jeg gikk på skolen, har synlige bare fjellknauser. Den nordvestre delen av heia har navnet Fløyfjell på dagens kart. I dag er Kjerrgårdsheia dekket av skog og tettvokst kratt. Nok et eksempel på at Skåtøys gamle landskap med godt synlige fjellknauser har grodd igjen over alt i løpet de siste to - tre generasjoner.

Anno 2017

En annen detalj vi kan skimte på postkortet er at kirkemuren i forgrunnen stopper mot noe som ser ut som en stor stein på toppen av bakken opp til kirken fra Åsvika (der hvor vi i dag har en smijernsport). Bakken kalltes Kullbakken på folkemunne, men det navnet er ikke mye brukt i dag. Navnet stammer fra den gang ovnene i kirken ble fyrt med kull, og slagg og aske fra ovnene ble tømt i denne bakken. Dette er et eksempel på at lokale stedsnavn ofte stammer fra menneskelig aktivitet

Det er også verdt å merke seg at u-en i kull i lokal tale uttales med som en kort "å". Dette kommer trolig av at folk på 1700 tallet drev med kullbrenning i skjærgården. Brenning av en kullmile etterlater seg en bunn av kull på bakken. Derav kommer 2

stedsnavnet Kolbotn (etter det gammel-norske ordet "kol" for kull). Stedsnavn med ordet kull/ kol forekommer i tusentall i Norge.

På Skåtøy finner vi stedsnavnet "Kolbånn" innerst i Dønvikbukta og vi har et "kullnavn" til, stedet "Kolboksen" som ligger der veien til Steinkleiva tar av fra Skåyøyveien. Disse navnene fins kun på folkemunne og er ikke registrert på noe kart eller omtalt i andre skriftlige kilder.

En skogbrann på Skåtøy på 1700 tallet antas å være forårsaket av kullbrenning i Dønвика kan vi lese i Sannidal og Skåtøy bygdebok bind 3 og det bekrefter i så fall dette navnet.

Når stien opp til kirken fra Åsvika noe senere på 1900 tallet ble murt opp og utbedret til kjerrevei ble den store steinen ved kirkegårdsmuren sprenget og fjernet. Dette var den såkalte Skippersteinen. Etter kirkegang kløv mang en skipper fra øydistriktet opp på denne steinen for å "annonsere" etter mannskap til sin neste seilas.

Her har trolig to av Skåtøys unge skippere, Jørgen Dønvig og Adolf Juel kunngjort sine planlagte internasjonale seilaser med seilskutene Smaragd og

Memory på slutten av 1880 årene.

De ble senere "verdensberømte" for redningsbøyen og polferden med Fram.

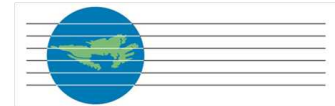
Kun en mindre del av skippersteinen ligger i dag igjen på utsiden kirkemuren. Denne "ubetydelige gråsteinen" er et viktig minnesmerke fra Skåtøys storhetstid for sjøfart sist på 1800 tallet.

Skåtøy kirke er også uløselig knyttet til skipsbyggertradisjonen i distriktet. Blant dem som ledet byggingen av kirken var skipskonstruktøren Alf Johnsen fra Fredheim (østre Rankilen) på Skåtøy.

Tømmeret til kirken ble slept ut til Skåtøy og ble manuelt hugget til laft, bjelker, søyler og buer på stedet av folk med erfaring fra bygging av skip. Kvalitet på tømmerarbeidet kan og bør studeres i detalj neste gang du besøker kirken.

Finstudering og fabulering rundt noen få detaljer på et hundre år gammelt bilde og lokale navn på folkemunne kan gi oss et lite innblikk i Skåtøys spesielle og mangfoldige historie.

Tilslutt kan det nevnes at ingen av bryggene som benyttes til kirkebesøk heter "Kirkebrygga" (ofte feilaktig brukt om Skåtøybrygga). Åsvik brygga ble nok i sin tid anlagt primært for kirkebesøk, men navnet er Åsvikbrygga.

Sangpoetene har planlagt vinteren 2018, og følgende er bestemt:

HUMORISTISK AFTEN

Lørdag 24 feb. 2018 kl. 19 på Lokalet.

«Øyhopping m/sidesprang» av og med Tom Jackie Haugen Sett av datoen nå! Det kommer mer informasjon i neste utgave av flaskeposten og på hjemmesiden: www.sangpoetene.no – følg med!

ÅRSMØTE I SANGPOETENE – lørdag 17. mars 2018 kl. 19.00 på Lokalet.

Det planlegges som vanlig konsert/underholdning på årsmøte.

Høsten 2017 og våren 2018 er også under planlegging, men ikke noe er bestemt ennå.

HØSTEN 2017 – Det er planlagt flere kulturarrangement på Skåtøy i høst og Sangpoetene avventer andre sine planer for å vurdere om det er behov for ytterligere arrangement.

PINSEKONSERT 2018 – lørdag 19. mai 2018 i Skåtøy kirke

Pinsekonserten i Skåtøy kirke har blitt en «tradisjon». Det jobbes med å få til en konsert også i 2018.

Tor D

Hilsen fra styret i Sangpoetene.

Skåtøyveien

Veikomiteen i Skåtøy vel har rettet en del spørsmål til Terje Johannesen i Kragerø kommune angående trafikk-avvikling på Skåtøyveien under byggeperioden. Spørsmål og svar til/ fra Kragerø kommune/ GS Maskin følger:

- Hvor lenge blir veien stengt i uken? Veien er stengt fra kl. 0800 til 2000 (man – ons), kl. 0800 til 1500 (torsdag), åpen fredag, lørdag og søndag.
- Hvordan vil beredskapen bli ivaretatt; syketransport, brann, strøm (om den skulle gå)? Veien skal være klargjort og kjørbare 1 time på dagtid. På kvelden, etter arbeidstid på anlegget, skal den som minimum være kjørbare for utrykningskjøretøy (brannbil).
- Hvor lang tid vil arbeidet foregå? Fra 25. september til..... Arbeidet starter 18.sept. og vil vare til tidlig feb. (minus asfaltering). Avretting for asfaltering og asfaltering vil foregå i april.
- Parkeringsmuligheter i byen under byggeprosessen? Kommunen vil sørge for parkering i Kirkebukta for beboere på Skåtøy (1 plass pr. boenhet fra mand. til torsd.). Kan dere få laget en liste?
- Hvor langt er det planlagt at de skal komme nå? Planlagt til Kirkebygga. Evt.

videre arbeid er avhengig av resterende midler og tidspunkt når man har ferdigstilt arbeidet til Kirkebygga.

- Hva om det blir is før jul, finnes det en alternativ plan da ift transport? Foreløpig alternativ er som for fase 1, dvs. begrense anleggstiden pr. dag og holde veien åpen morgen og ettermiddag.
- Parkering på Kirkebygga for de som trenger det? Hvor? Det kan parkeres nede ved Kirkebygga. GS maskin skal ikke bruke dette området til mellomlagring. Hvor mange plasser?
- En person er avhengig av parkering ved Kirkebygga for å ha mulighet til å komme seg på jobb – kan en plass reserveres der til handicap parkering? Det kan løses.
- Kan parkeringsplassene ved cafeen brukes?
- Blir veien åpnet litt etter litt ettersom veien blir ferdig? Da er det mulighet for fler å komme seg til Skåtøyroa raskere. Ja
- Ved forrige runde var veien absolutt ikke kjørbare i store perioder, men var åpen for ferdsel. Hvordan vil veien være fra torsdag ettermiddag til mandag

morgen – kjørbare uten risiko for skader. Veien skal være åpen for vanlige kjøretøy.

Veien fra Øygaarden mot Korset er veldig dårlig – kan det gjøres noe her før prosessen starter? Har ikke planlagt noe her.

Fjordbåtselskapet

- Hvordan blir rutetilbudet? Fjordbåtselskapet setter opp nye ruter for Perlen til Skåtøybygga. Rutetabell klar 1. uka. Rutetilbudet til Skåtøyroa blir ikke endret.
 - Kan Perlen kjøre til Skåtøyroa før den kjører til Kirkebygga på morgenen om det er behov. Det kan bli utfordrende for noen å komme seg til barnehagen og så til jobb. Her har veiet vært i kontakt med Fjordbåtselskapet. De ser på saken og gir tilbakemelding.
 - Hva om det blir is før jul – Perlen – Naus – Jesper – hvordan vil da transport bli løst? Foreløpig alternativ er som for fase 1, dvs. begrense anleggstiden pr. dag og holde veien åpen morgen og ettermiddag.
 - Er ferjene i ordinær rute fra torsdag kveld til mandag morgen? Ja
- Hva med de siste tre millionene – hvordan er disse tenkt brukt? Det er bevilget 10 mill. og dette skal gå til prosjektet «Utbedring av Skåtøyveien».

Det skjer på Skåtøy

SKÅTØY KAFÉ

**Høståpent Lør og Søn kl 11 til vi stenger.
Køkken stenger 21 lørdag og 18 søndag!
Men kafeen er åben om her er gjæster.**

Velkommen Helena&Martin

Sjekk **Skåtøy Kafe** hjemmeside for detaljer.

Fotoutst. **19.08. – 15.10. Turid Marthinsen "En shanty for mr Tom"**

I helgen 30 sept og 1 oktober vil være begrenset åpningstid!
Lørdag 30 kl 12-19. Søndag 1 oktober kl 13-18. Menuen vil disse 2
dage også være begrenset til pizza - burger og reke smørrebrød.

Veiarbeid på Skåtøy

I forbindelse med veiarbeid endrer Kragerø Fjorbåtselskap sine ruter
til Skåtøy fra 18 september [se nye rutetider her](#)

Huskestua. Startet opp etter sommerferie den 18. september
Vel møtt på lokalet mandag kl 18 hver 14. dag fremover.

Alle velkommen.

Bli med Ryggsekkane på tur i høst

Neste tur lørdag 14 oktober blir på Skåtøy
Oppmøte kl 12 på skoletomta

Styret!

Finn på nett; Flaskeposter?

Skole ?

Skåtøy Kirke Søn 8.Okt kl. 11.30

Gudstjeneste. Gullkonfirmantfest.
v/ Bente Heibø Modalsli. Oftring til Lithauenhjelpen.

Tonje Gautefalls minneutstilling i Vinterkirka vil bli holdt åpen til ut i
midten av oktober. Kontakt Arnfinn Jensen tlf. 90 58 48 52.

Velkommen i kirken Menighetsrådet

Lokalet -Vårt eget Hus

Vi ønsker alle velkommen til våre sosiale aktiviteter i høst/vinter.

18. november: Dennis steller i stand 6 retter + kaffe/ kake, Sit down
diner/ Julebord. Det blir begrenset med plasser, så alle både
privatpersoner, grupper og firmaer kan melde seg snarest og senest
innen 1. november til Inger Lise på telefon 90177628. Mer info
kommer i neste Flaskepost.

10. desember: Julemarked kl 1300

13. januar:

Middag med innslag av kortfilm valgt ut av Turid Martinsen

4. februar:

Innslag med lokale ølbryggere, prøvesmaking og fingermat

14. februar: Onsdag Lokalets årsmøte

4. mars: Søndagmiddag rettet mot barn. Filmfremvisning/Annet
tilpasset de minste

Husk påmelding senest onsdag før hver mat/ middag (ikke Julemessa
og til Dennis) til Inger Lise tlf 90177628, husk kontanter!
Mer info kommer i senere Flaskeposter.

Hilsen Styret for Lokalet

For leie av Lokalet?: kontakt Tore Abrahamsen mobil: 91850561

Prosjektet med Dønnavig bølge går mot gjennomføring.

Sponsorlista

Arkitekthuset as, David Løffler - 92099747
Iseksport as, Tom Erik Hole
Byggmester Tore Abrahamson - 91850561
Kragerø og Skåtøy Historielag
Galeasen Skåtøy as, Tor Dønvik
Stiftelsen Skåtøy Vise og Poesifestival
Per Gierløff Klem
Dønnevik Gård, Ingvild Gierløff Løe
Skåtøy - Sangpoetenes møtested
Kragerø Kommune avdeling Kultur
Stiftelsen Berg Museum

Sponsorer (kr 10000 eller mer) søkes, disse hedres med et messingskilt dersom de ønsker det. Mindre bidrag er selvfølgelig også velkommen. NB ny kto **2655.03.90220**
T. Dønvik tor.donvik@gmail.com (90678830)
A. Jensen; arnfj@frisurf.no (90584852)

Glimt fra kaptein Dønnavig liv: Fyrvokteren på Flatholmen gir opp.

"Å gi opp" er et uttrykk vi alle bruker med den største selvfølgelighet. Ser vi på ordene isolert er frasen meningsløs?

Uttrykket får mening når vi vet at det stammer fra seilskutetiden. Når en full-rigger revet seil ble det gjort ved at nedre hjørner på råseilet ble halt opp til råen nede fra dekket med dertil egnede tau. Seilet mister da vind og kan beslås til råen av mannskap oppe i riggen.

Tauene ble kalt et "gitau" og styrmannens kommando for denne operasjonen var "gi opp!".

Dønnavig vil til sjøs igjen og i Stavager Aftenblad 5. jan 1912 kan vi lese:

Stor auksjon i Tananger.

Grunnet avreise fra Flatholmen fyr avholdes torsdag 11. ds kl 1930 først-kommende auksjon over en hel del gjenstander, bla Makrellgarn, båt med seil, Pram, Granespirer, Møbler, hvoriblant et plysh møblement, salongskap, komoder, speil, jernsenger, servanter, stentøy, glassvarer, lintøy m.m

J, M Dønnavig

Hans forsøk på å starte nytt rederi mislykkedes og han mangler startkapital. På tross av økonomiske tap på bølgeprosjektet har han et godt forhold til Thorvald Davidsen (tidligere partner og konas sønn fra første ekteskap).

Thorvald driver fremdeles rederi og kjøper barken Dordade mens den ennå er underveis fra Brasil til Hamburg.

Dønnavig overtar Dorade i Hamburg like etter årsskiftet 1911/12 og etter hans godkjenning og inspeksjon registres den i Norsk skipsregister i mai.

I Aftenposten 13. juli 1912 ser vi at Dorade observeres utfor kysten av Brasil. En aldrende kaptein Dønnavig er

tilbake på kjente og kjære trakter på sydlige breddegrader. Kanskje tenker han på den lykkelige tiden da han som ung kaptein med kone og barn seilte her med Smaragd og så Dictator for 25 år siden – før et fatalt forlis i Virginia brutalt preger og endrer resten av hans liv.

Dønnavigs siste seilaser viste seg å bli med Dorade. Når vi ser på de fraktene han tok er det ikke godt å si om det var profitt alene som var drivkraften bak seilasene? Var det opplevelser og drømmer fra tiden med kone og barn? Eller var det en gammel kapteins avskjed med de sju hav?

Svarene får vi aldri, men reiseruten finner vi. Dorade ankom Newcastle nordøst for Sydney 28. november 1912 fra Buenos Aires. Skutas neste destinasjon var havnebyen Taltal nord i Chile med ankomst onsdag 12. Februar 1913. Så tilbake til Europa. Nå runder han endelig Kapp Horn. To ganger tidligere har han planlagt dette uten hell, først med Dictator og siden med Sophia

Etter jordomseilingen med Dorade observeres den utenfor England 26. august 1913 på vei til Norge.

Allerede 24. september er Dorade solgt igjen til reder Joh. J. Hassel fra Risør og Dønnavig mønstrer av for godt, 40 år etter han dro til sjøs som førstereisgutt.

(forts. neste nr) Tor Dønnavig 6

Ryggsekkane

Nå er Ryggsekkane-sesongen endelig i gang, og årets første tur blei arrangert lørdag 16. september. Tre båter med til sammen 35 "ryggsekkere" satte kursen fra Skåtøybrygga til Oterøy denne flotte høstdagen. Etter flere dager med ustabil vær, var heldigvis værgudene på vår side. Himmelen var blå og sola varm.

På Oterøy blei vi tatt godt imot på Oterøy gård. Etter en kort pause på gården, guidet Marit og Borgny oss rundt Oterøy. Vi var innom Svineryggen

og den gamle skolen, hvor vi tok en pause i sola. Til slutt kom vi tilbake til Oterøy gård hvor Borgny og Marit serverte oss ferskt brød rett fra Borgnys steinovn. Til dessert fikk vi nydelige boller!

Vi spiste og koste oss i sola på gården, og vi var alle enige i at denne lunsjen var flere hakk bedre enn den vanlige turnista.

Turen gikk så tilbake til Skåtøy med stopp på kafeen.

Linda Høyvarde

Båtopptak

Første båtopptak blir søndag 8. oktober. Vil du ha opp båten din denne dagen, må du ta kontakt med Trygve B. så tidlig som mulig på telefon 35991283/92057168, eller Bjørn Tore Finsrud 90081102.

Neste båtopptak blir sannsynligvis i første halvdel av november. Mer info i neste flaskepost.

Trygve Braatø

Lokalet – Vårt eget hus

Tusen takk for flott innsats til alle som jobbet med loppemarkedet, solgte kaffe, hjemmebakte boller og kaker, mange fine lopper mm. Takk til Ann Kristin og Vibeke som bidro med flott husflid. Takker også alle sentrumsbutikker og private, for flotte gevinster til vårt sommerlotteri.

En stor takk til Lokalets mangeårige og trofaste støttespiller, Anne Sofie (Bassen), som nok et år har bidratt med utstilling og salg av sine egne og sine elevers billedkunst.

Lokalstyret

Velet informerer

Mandag 23. oktober ønsker styret i Skåtøy Vel velkommen til medlemsmøte. Møtet finner sted på Lokalet kl. 18.00. Offisiell innkalling og sakliste blir sendt ut til medlemmene på mail.